

Til: Akershus fylkeskommune, post@afk.no
Kopi: Oslo kommune, postmottak@pbe.oslo.kommune.no

Deres ref. 2026/23264
Deres ref. 2025/11830

Søndre Sandås, 23. oktober 2026

Høringsuttalelse til ny «Regional areal- og mobilitetsplan for Oslo og Akershus» (RAMP)

Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA) viser til høring av ny regional areal- og mobilitetsplan for Oslo og Akershus (RAMP) og gir med dette vår uttalelse til planen.

Forholdet til andre uttalelser til RAMP:

- Naturvernforbundet i Hurum og Røyken har 29.07.26 sendt en utfyllende uttalelse til planen. NOA støtter og stiller seg bak uttalelsen og de forbedringsforslag som fremmes der.
- NOA er tilsluttet Forum for Natur og Friluftsliv (FNF) Oslo og Akershus. NOA kjenner innholdet i og støtter FNFs uttalelse til planen.
- NOA er medlem av Markarådet. Vi gjør oppmerksom på at NOA ikke har tilsluttet seg siste avsnitt i Markarådets uttalelse datert 21.10.2026.

NOA ønsker i denne uttalelsen særlig å peke på nødvendigheten av overordnede mål og forpliktende retningslinjer for bruken av arealene for å ivareta naturhensyn på en bedre måte.

Gjennom plan- og bygningsloven har Stortinget gitt kommunene et hovedansvar for forvaltning og bruk av arealene. I enkeltsaker står lokalpolitikere ofte i et krysspress mellom bevaring av natur og ønsker om bolig- og næringsutvikling, skatteinntekter og vekst. I denne avveiningen taper naturhensyn og resultatet er en stadig pågående bit-for-bit-nedbygging av naturområder i vår region.

Det er derfor behov for mekanismer i arealforvaltningen som stiller klare krav til vektlegging og prioritering av naturbevaring i et overordnet, regionalt (og nasjonalt) perspektiv, som motvekt til dagens sak-til-sak avveininger mellom naturhensyn og naturnedbygging.

Regional areal- og mobilitetsplan (RAMP) kan gjøre en slik forskjell, og vi er glade for at det allerede i strategi S1 slår fast at «bevaring av natur og jordbruksarealer skal være en føring for arealutviklingen». I *hvilken grad* bevaring av natur faktisk blir førende for arealutviklingen er betinget av tydelige og forpliktende mål og retningslinjer for kommunenes arealplanlegging og arealbruk.

Vi minner om at bevaring av natur både fremmer artsmangfold og fungerende økosystemer, ivaretar naturlige karbonlagre og økosystemtjenester og bidrar til helt nødvendig klimatilpasning. Bevaring av natur der folk bor er videre en grunnleggende forutsetning for gode lokalmiljøer, rekreasjon og folkehelse.¹

Det regjeringsoppnevnte Klimautvalget 2050 slo fast at «*Klimakrisen løses ikke hvis ikke også naturkrisen blir løst. Ytterligere nedbygging av natur og arealer må begrenses*».²

¹ Miljødirektoratet. *Hvorfor ta miljøhensyn i arealplanlegging?* [Lenke](#).

² Klimautvalget 2050. [Lenke](#).

Miljødirektoratet anbefaler i en ny rapport at det innføres et nasjonalt mål for utslipp fra arealbruksendringer.³ Anbefalingen begrunnes med at arealbruksendringer er en betydelig kilde til klimagassutslipp og også kan hindre fremtidig opptak og lagring av karbon. Behovet for et nasjonalt mål for begrensning av arealbruksendringer kunne og burde like gjerne vært begrunnet med at slike endringer er den viktigste årsaken til tap av naturmangfold. Arealendringer som nedbygging, er den klart viktigste negative påvirkningsfaktoren for *truede arter*⁴ og også den alvorligste årsaken til at *naturtyper* blir rødlistet.⁵

I [Naturmeldingen](#) – Norges oppfølging av naturavtalen – står det at naturarealene er en begrenset ressurs, og at det er behov for å sette en tydelig retning for å redusere nedbygging av naturarealer fremover. Nylig har Regjeringen [oppnevnt et utvalg](#) som skal utrede et nasjonalt mål om arealnøytralitet. Statsrådets motivasjon er at «arealnøytralitet kan bidra til at vi går fra et system der naturen for ofte taper, til et system hvor vi både tar vare på natur og kan fortsette å utvikle små og store lokalsamfunn»:

Og et nasjonalt mål er nødvendig. Planreserven (utbyggingsreserven) til Akershus-kommunene viser at det er langt fra dagens arealpolitikk til et mål om arealnøytralitet: Av en planreserve på over 83 000 dekar er mer enn 90 % på skog- og landbruksarealer og myr.⁶ NOAs erfaring med nylig gjennomførte planvaskprosesser i vår region er at arbeidet avgrenses til kun mindre deler av planreserven, slik at planreserven på skog- og landbruksarealer og myr forblir høy. Vi ser også at kommuneadministrasjonens faglige anbefaling om tilbakeføring til LNFR-formål i en del tilfeller ikke tas til følge i den politiske behandlingen. Konkrete og forpliktende mål knyttet til arealnøytralitet synes nødvendig for at kommunene skal gjøre hardere prioriteringer av natur fremfor utbygging.

I påvente av nasjonale mål og virkemidler for arealnøytralitet og naturbevaring kan og bør fylkeskommunen vise vei og stille krav til kommunene.

Vi støtter derfor areal- og mobilitetsplanens strategi S1: «Bevaring av natur og jordbruksarealer skal være en føring for arealutviklingen». Og vi støtter at det slås fast at de regionale planretningslinjene «skal gi en tydelig ledesnor for kommunenes arealplanlegging» og at retningslinjene «kan legges til grunn for innsigelse». Det er også positivt at UFF-rammeverket er en gjennomgående føring i planen og skal gjelde for alle strategier og retningslinjer. Det gir et tydelig utgangspunkt: Naturinngrep skal først forsøkes unngått.

For at strategien reelt skal bli førende for kommunenes planverk og vedtak i enkeltsaker mener vi likevel at ordlyden må strammes inn for de følgende retningslinjer og handlingspunkter:

- **R2 Vurdering av områder i gjeldende plan.** Forslag til forbedret ordlyd:

Alle områder som er avsatt til utbyggingsformål og ikke er bygget ut skal tas ut ved revisjon av kommuneplanens arealdel om de ikke er i tråd med mål, strategier og retningslinjer i den regionale planen. En eventuell videreføring av slike arealer til utbyggingsformål i ny kommuneplan skal begrunnes.

- **R3 Unngå nedbygging av viktig natur og jordbruksarealer.** Forslag til forbedret ordlyd:

³ Miljødirektoratet, oktober 2026. *Anbefaler nasjonalt mål for utslipp fra arealbruksendringer.* [Lenke.](#)

⁴ Artsdatabanken. *Påvirkningsfaktorer truede arter.* [Lenke.](#)

⁵ Artsdatabanken. *Hva truer naturtypene?* [Lenke.](#)

⁶ Arealregnskap for Akershus, Buskerud og Østfold. *Planreserve for Akershus.* [Lenke.](#)

*Hensyn til matjord, karbonrikt areal, særlig viktig natur, sammenhengende grønnstruktur for biologisk mangfold og viktige friluftslivsområder, **skal som hovedregel** prioriteres foran utbygging. **En eventuell prioritering av utbygging på slike arealer skal begrunnes.***

*Arealverdiene **skal** ivaretas både innenfor og utenfor vekstområdene.*

- **R5 Arealnøytralitet.** Forslag til forbedret ordlyd:

*Kommunene **skal** fastsette mål om arealnøytralitet i kommuneplanen.*

- **R6 Naturrestaurering.** Forslag til forbedret ordlyd:

*Oppdatert kunnskap om restaurerbare naturarealer både på land og i sjø **skal** inngå i kommunenes planarbeid og følges opp med praktisering av naturrestaurering. **Kommunene skal vurdere å avsette arealer til naturrestaurering ved revisjon av kommuneplanens arealdel.***

- **R30 Masseforvaltning.** Forslag til forbedret ordlyd:

*Masseforvaltning **skal** inngå som et tema i kommuneplanen, og skal ses i sammenheng med nabokommuner. ~~Det bør avsettes areal til massehåndtering i kommuneplanens arealdel.~~ Kommunene skal ha en plan for massehåndtering. Arealer for mottak, mellomlagring og materialgjenvinning av overskuddsmasser bør samlokaliseres med områder for uttak av byggeråstoff. **Overskuddsmasser skal ikke legges i Marka.***

- **H1 Styringsstruktur og samarbeidsarenaer.**

Planen har gode mål, strategier og handlingspunkter, men gjennomføringen vil utfordres av sterkt utbyggingspress og manglende helhetlige vurderinger av arealbruken i kommunenes beslutninger. For å sikre lojal oppfølging av planen er innsigelser et nødvendig virkemiddel. Derfor bør innsigelsesinstituttet styrkes, med utvidede muligheter for innsigelser på regionalt og nasjonalt nivå. Dette må tydeliggjøres i planen og følges opp i det videre arbeidet.

Kommunale planprosesser er omfattende og langvarige, noe som gjør det utfordrende for innbyggere og organisasjoner å få oversikt og gi gode og relevante innspill på riktig steg i prosessene. Vi ber om at tidlig, inkluderende og forståelig informasjon og medvirkning tas inn som en tydelig føring i den regionale areal- og mobilitetsplanen, som egen retningslinje eller som et handlingspunkt for oppfølging av planen.

Med vennlig hilsen

NATURVERNFORBUNDET I OSLO OG AKERSHUS (NOA)

Berit Lid Scharff (sign.)
Styremedlem, leder av NOAs arealgruppe

Håkon Eide Gundersen (sign.)
Fagrådgiver NOA